

VASTUVÕETUD TEKSTID

P8_TA(2017)0330

Rahvusvahelise kaubanduse ja ELi kaubanduspoliitika mõju ülemaailmsetele väärtusahelatele

Euroopa Parlamendi 12. septembri 2017. aasta resolutsioon rahvusvahelise kaubanduse ja ELi kaubanduspoliitika mõju kohta ülemaailmsetele väärtusahelatele (2016/2301(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklit 208,
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 5,
- võttes arvesse komisjoni teatist „Kaubandus kõigile: vastutustundlikuma kaubandus- ja investeerimispoliitika poole“ (COM(2015)0497),
- võttes arvesse oma 5. juuli 2016. aasta resolutsiooni uue kaugelevaatava ja innovaatilise tulevase kaubandus- ja investeerimisstrateegia kohta¹,
- võttes arvesse oma 5. juuli 2016. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi 2010. aasta soovitude rakendamise kohta seoses sotsiaalsete ja keskkonnastandardite, inimõiguste ja ettevõtja sotsiaalse vastutusega²,
- võttes arvesse oma 16. mai 2017. aasta resolutsiooni tolli tulemuslikkuse ja juhtimise väliste aspektide hindamise kui kaubanduse edendamise ja ebaseadusliku kauplemise vastu võitlemise vahendi kohta³,
- võttes arvesse oma 25. novembri 2010. aasta resolutsiooni ettevõtete sotsiaalse vastutuse kohta rahvusvahelistes kaubanduskokkulepetes⁴,
- võttes arvesse oma 25. oktoobri 2016. aasta resolutsiooni juriidilise isiku vastutuse kohta inimõiguste raskete rikkumiste puhul kolmandates riikides⁵,

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0299.

² Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0298.

³ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0208.

⁴ ELT C 99 E, 3.4.2012, lk 101.

⁵ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0405.

- võttes arvesse oma 27. aprilli 2017. aasta resolutsiooni rõivasektorit käsitleva ELi juhtalgatuse kohta¹,
- võttes arvesse oma 4. aprilli 2017. aasta resolutsiooni palmiõli ja vihmametsade hävitamise kohta²,
- võttes arvesse oma 3. veebruari 2016. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi soovitustega komisjonile teenustekaubanduse lepingu läbirääkimisteks³,
- võttes arvesse oma 8. juuli 2015. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi soovitustega komisjonile Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse (TTIP) läbirääkimisteks⁴,
- võttes arvesse oma 14. juuni 2017. aasta resolutsiooni Bangladeshis jätkusuutlikkuse kokkuleppe rakendamise hetkeseisu kohta⁵,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta määrust (EL) 2017/821, millega kehtestatakse konflikt- ja riskipiirkondadest pärit tina, tantaali, volframi ja nende maakide ning kulla liidu importijatele tarneahelaga seotud hoolsuskohustus⁶ (konfliktimineraalide määrus),
- võttes arvesse metsaõigusnormide täitmise järelevalve, metsahalduse ja puidukaubanduse (FLEGT) tegevuskava (COM(2003)0251) ning FLEGTi vabatahtlikke partnerluslepinguid,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta määrust (EL) nr 995/2010, milles sätestatakse puitu ja puittooteid turule laskvate ettevõtjate kohustused⁷ (puidumäärus),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrust (EL) nr 978/2012 üldiste tariifsete soodustuste kava kohaldamise kohta⁸ (GSP määrus),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrust (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades⁹ (Brüsseli I määrus),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2014. aasta direktiivi 2014/95/EL, millega muudetakse direktiivi 2013/34/EL seoses mitmekesisust käsitleva teabe ja muu kui finantsteabe avalikustamisega teatavate suurettevõtjate ja kontsernide poolt¹⁰ (muud kui finantsaruandlust käsitlev direktiiv),

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0196.

² Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0098.

³ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0041.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2015)0252.

⁵ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0265.

⁶ ELT L 130, 19.5.2017, lk 1.

⁷ ELT L 295, 12.11.2010, lk 23.

⁸ ELT L 303, 31.10.2012, lk 1.

⁹ ELT L 351, 20.12.2012, lk 1.

¹⁰ ELT L 330, 15.11.2014, lk 1.

- võttes arvesse ELi ja liikmesriikide 2007. aasta ühist strateegiat „ELi kaubandusabistrateegia: ELi toetuse suurendamine kaubandusega seotud vajaduste rahuldamiseks arengumaades“,
- võttes arvesse komisjoni talituste 24. aprilli 2017. aasta töödokumenti „Sustainable garment value chains through EU development action“ (Jätkusuutlikud rõivatööstuse väärtusahelad ELi arengumeetmete abil) (SWD(2017)0147),
- võttes arvesse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) kolmepoolset deklaratsiooni rahvusvaheliste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete kohta,
- võttes arvesse ILO konverentsi 105. istungjärgu IV aruannet inimväärse töö kohta ülemaailmsetes tarneahelates,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu eesmärke aastaks 2030,
- võttes arvesse ILO põhikonventsioone laste töö, sunniviisilise töö, diskrimineerimise ning ühinemisevabaduse ja kollektiivse läbirääkimisõiguse kohta,
- võttes arvesse nõukogu 12. mai 2016. aasta järeldusi ELi ja vastutustundlike ülemaailmsete väärtusahelate kohta,
- võttes arvesse komisjoni teatist „ELi uuendatud strateegia aastateks 2011–2014 ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonnas“ (COM(2011)0681),
- võttes arvesse Ühendkuningriigi seadust tänapäevase orjuse kohta (2015) ja Prantsusmaa seadust hargmaiste ettevõtjate hoolsuskohustuse kohta,
- võttes arvesse ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid ning ÜRO algatust Global Compact,
- võttes arvesse ÜRO rahvusvahelist konventsiooni kõigi võõrtöötajate ja nende pereliikmete õiguste kaitse kohta,
- võttes arvesse uut ILO sunniviisilise töö konventsiooni protokollit,
- võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu 26. juuni 2014. aasta resolutsiooni 26/9, millega ta otsustas moodustada valitsustevahelise avatud tööühenda, kellel on volitused töötada välja rahvusvaheline õiguslikult siduv vahend rahvusvaheliste korporatsioonide ja teiste ettevõtete tegevuse reguleerimiseks inimõiguste osas,
- võttes arvesse OECD suuniseid rahvusvahelistele ettevõtjatele ja mitmesuguseid valdkondlikke OECD suuniseid (finants-, põllumajandus-, mineraalide, rõivaste ja jalatsite sektor),
- võttes arvesse ÜRO Kaubandus- ja Arengukonverentsi (UNCTAD) 2013. ja 2016. aasta aruandeid „Trade and Development Report“ (kaubanduse ja arengu aruanne),
- võttes arvesse UNCTADi kestliku arengu investeerimispoliitika raamistikku (2015),
- võttes arvesse Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) tehniliste kaubandustökete

lepingut,

- võttes arvesse WTO üldist tolli- ja kaubanduskokkulepet (GATT),
 - võttes arvesse ÜRO lapse õiguste konventsiooni ning ÜRO Lastefondi (UNICEF) välja töötatud laste õiguste ja ettevõtluspõhimõtteid – ÜRO algatus Global Compact ja Save the Children¹,
 - võttes arvesse vabatahtlikke riigipõhiseid partnerlusi, näiteks Bangladeshi jätkusuutlikkuse kokkulepe ja Myanmarit töötajate õiguste algatus,
 - võttes arvesse nõukogu 20. juuni 2016. aasta järeldusi lapstööjõu kasutamise kohta,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 52,
 - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni raportit ning väliskomisjoni ja arengukomisjoni arvamusi ning naiste õiguste ja soolise võrdsuse komisjoni muudatusettepanekutena esitatud seisukohta (A8-0269/2017),
- A. arvestades, et ELi toimimise lepingu artiklis 207 on sätestatud, et ELi kaubanduspoliitikat tuleb teostada kooskõlas liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega; arvestades, et ELi toimimise lepingu artiklis 208 sätestatakse poliitikavaldkondade arengusiduse põhimõte ja seatakse põhieesmärgiks vaesuse kaotamine; arvestades, et komisjoni teatise „Kaubandus kõigile“ on välja toodud ELi kaubanduspoliitika kolm peamist põhimõtet – tulemuslikkus, läbipaistvus ja väärtuspõhisus; arvestades, et asjaomases teatise on eraldi jaotised reageerimise kohta ülemaailmsete väärtusahelate tekkele ning tarneahelate vastutustundliku haldamise kohta, tuletades meelde selle keerukust, tungivat vajadust mõelda tulevikku vaatavalt, kaasata kõikvõimalikud avaliku ja erasektori ning kodanikuühiskonna toimijad ning kasutada hulka leebid ja uuenduslikke vahendeid ning õigusaktide muudatusi;
- B. arvestades, et viimasel ajal teostatakse vabakaubanduse üle üha suuremat avalikku kontrolli ning mure kaubandustulu ja -kohustuste ebavõrdse jaotuse pärast on toonud esiplaanile suuresti ühise seisukoha, et kaubanduspoliitikas tuleb seada keskele kohale sotsiaalsed ja keskkonnaalased väärtused ning samuti läbipaistvus ja vastutus;
- C. arvestades, et ülemaailmsete väärtusahelate puhul on tegemist keerulise, tehnoloogiapõhise ja kiiresti muutuva tegelikkusega, millest on saanud tänapäeva maailmamajanduse põhitunnus ja mis võivad aidata arengumaadel sellesse paremini integreeruda ning vähendada vaesust ja luua töökohti, suurendades samas tootmisvõimsust; arvestades, et ühest küljes pakuvad ülemaailmsed väärtusahelad tootmisahela ettevõtjatele uusi väljavaateid majanduskasvuks, kestlikuks arenguks, kodanikuühiskonna, töötajate ja ettevõtjate ühenduste kaasamiseks ning töökohtade loomiseks, kuna need võimaldavad neil keskenduda konkreetsetele ülesannetele, suurendades samas nende omavahelist seotust; arvestades, et teisest küljest võib nende äärmiselt keeruline olemus, läbipaistvuse puudumine ja kohustuste vähenemine suurendada inimõiguste ja tööõiguste rikkumise, keskkonnakuritegude eest tegeliku karistamatuse ning ulatusliku maksustamise vältimise ja maksupettuse ohtu;
- D. arvestades, et kaubanduspoliitika peab aitama tagada läbipaistva tootmisprotsessi

¹ <http://childrenandbusiness.org>.

terves väärtusahelas ning kooskõla keskkonna-, sotsiaal- ja ohutuslaste põhistandarditega;

- E. arvestades, et ELi kaubandus- ja investeerimispoliitika nurgakiviks peab jääma mitmepoolne süsteem ning see peab tugevdama Euroopa positsiooni õiglastes ülemaailmsetes tarneahelates, kuid peab ette nägema ka vahendid, mille abil kehtestada valitsustele ja ettevõtjatele selged eeskirjad ja ülesanded, et tagada selliste rahvusvaheliste kohustuste täitmine nagu ÜRO kestliku arengu eesmärgid; arvestades, et kestlikkuse ja läbipaistvuse puhul ei ole küsimus üksnes väärtustes, vaid neid tuleks seoses ülemaailmsete väärtusahelatega käsitada ka suurema lisaväärtuse tõeliste soodustajatena maailmakaubanduse ja investeeringute seisukohast;
- F. arvestades, et VKEd¹ moodustavad ülemaailmsete väärtusahelate olulise osa ning neil on tähtis roll selles, et edendada majanduskasvu, kestlikku arengut ja kvaliteetseid töökohti ning hoida ära kohaliku elanikkonna lahkumist oma piirkondadest;
- G. arvestades, et ülemaailmsetes väärtusahelates osalemine on VKEdele kasulik majanduskasvu ja rahvusvahelistumise seisukohast; arvestades, et väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate rahvusvahelistumist käsitleva 2015. aasta Eurobaromeetri uuringu kohaselt tegeles kolme eelneva aasta jooksul vaid 31 % ELi VKEdest äritegevusega väljaspool siseturgu; arvestades, et paljudel VKEdel on raskusi juurdepääsu kindlustamisega rahvusvahelistele ja ELi-põhistele ülemaailmsetele väärtusahelatele; arvestades, et kaubanduspoliitika ja kaubanduslepingud võivad aidata ületada tõkkeid ja probleeme, millega VKEd praegu silmitsi seisavad seoses juurdepääsuga ülemaailmsetele väärtusahelatele;
- H. arvestades, et majandus- ja sotsiaalpartnerid ning valitsusvälised organisatsioonid kasutavad ja edendavad kogu maailmas vabatahtlikku hoolsuskohustust ja ülemaailmsete väärtusahelate läbipaistvuskavasid ning see annab olulisi positiivseid tulemusi;
- I. arvestades, et oma 2016. aasta mai järeldustes rõhutas nõukogu „vajadust jätkuvalt toetada selliste ettevõtja sotsiaalset vastutust / vastutustundlikku ärikäitumist käsitlevate rahvusvaheliselt kokkulepitud põhimõtete, suuniste ja algatuste järgimist nagu ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtted, ÜRO ülemaailmne kokkulepe, ILO kolmepoolne deklaratsioon rahvusvaheliste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete kohta ning OECD suunised rahvusvahelistele ettevõtetele, sealhulgas riikides, mis ei ole OECD liikmed, andes samuti panuse korruptsioonivastastesse jõupingutustesse, luues avatumaid ja läbipaistvamaid ettevõtluskeskkondi“.
- J. arvestades, et ülemaailmsete väärtusahelate vastutustundlik haldamine kogu maailmas on hädavajalik, et viia kaubanduspoliitika kooskõlla aluslepingutes sätestatud Euroopa väärtustega; arvestades, et nii komisjon kui ka liikmesriigid on olnud üle maailma asjaomaste arutelude esirinnas;
- K. arvestades, et mitmete rahvusvaheliste konventsioonide, suuniste ja eeskirjade eesmärk on hoida ära inimõiguste rikkumisi; arvestades, et eelkõige tootjariigid on kohustatud neid rakendama ning looma asjakohased õiguslikud ja majanduslikud

¹ Vt VKE määratlust: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003H0361&from=EN>.

tingimused, mille raames ettevõtjad saavad ülemaailmsetes tarneahelates tegutseda ja neis oma koha leida; arvestades, et tootjariigid peavad ühtlasi suutma rakendada rahvusvahelisi standardeid ja norme, sealhulgas töötades välja, rakendades ja jõustades asjakohased õigusaktid, eelkõige õigusriigi põhimõtete kehtestamise ja korrupsioonivastase võitluse valdkonnas;

- L. arvestades, et EL peaks veelgi tõhusamalt reageerima sotsiaalsele ja keskkonnavalasele dumpingule ning ebaausale konkurentsile ja ebaausatele kaubandustavadele ning tagama võrdsed võimalused;
- M. arvestades, et EL on maailma suurim maailma suurim eksportija ja importija kaupade ja teenuste puhul kokku, kõige suurem välismaiste otseinvesteeringute tegija ja kõige tähtsam välismaiste otseinvesteeringute sihtkoht; arvestades, et EL peaks kasutama seda tugevat külge nii oma kodanike kui ka maailma muude osade, eriti kõige vaesemate riikide elanike hüvanguks;
- N. arvestades, et EL on välja töötanud siduvad õigusnormid ettevõtjate hoolsuskohustuse valdkonnas konkreetsetes sektorites, kus esineb suur inimõiguste rikkumise oht, nagu puidu- ja konfliktimineraalide sektorid; arvestades, et mõned liikmesriigid on samuti välja töötanud õigusaktid, nagu Ühendkuningriigi seadus tänapäevase orjuse kohta, Prantsusmaa seadus hargmaiste ettevõtjate hoolsuskohustuse kohta, mida kohaldatakse üle 5000 töötajaga Prantsusmaa suurettevõtjatele, ning Madalmaade seadus lapstööjõu kasutamise hoolsuskohustuse kohta; arvestades, et EL on välja töötanud hoolsuskohustuse edendamise algatused ning mitmes Euroopa Parlamendi resolutsioonis on nõutud, et EL koostaks asjaomasel valdkonnas siduvad eeskirjad;
- O. arvestades, et EL on juba astunud olulisi samme ülemaailmsete väärtusahelate vastutustundlikuma haldamise suunas kogu maailmas, luues konkreetset partnerlust, nagu Bangladesh'i jätkusuutlikkuse kokkulepe ja töötajate õiguste algatus Myanmariga, ning konkreetsetes küsimustes, nagu konfliktimineraalide algatus, ebaseaduslikku raiet käsitlevad õigusaktid, biokütuste säästlikkuse kriteeriumid, ettevõtjate aruandlus tarneahelatega seotud küsimustes ning mäe- ja raietööstuse ettevõtelt valitsustele tehtavate maksete läbipaistvus, nagu on rõhutatud teatises „Kaubandus kõigile“;
- P. arvestades, et teatises „Kaubandus kõigile“ märgitakse, et komisjon edendab kõigis kaubandus- ja investeerimislepingutes suurte eesmärkidega kaubandus- ja kestliku arengu peatükke; arvestades, et hiljuti sõlmitud ELi kaubandus- ja investeerimislepingud sisaldavad kaubandus- ja kestliku arengu peatükke, milles kutsutakse lepinguosalisi üles võtma kohustusi inimõiguste kaitse, sotsiaalsete ja keskkonnastandardite ning ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonnas; arvestades, et ELi järjestikustes kaubanduslepingutes on niisuguste peatükkide ambitsioonikuse tase olnud erinev; arvestades, et töö- ja keskkonnastandardid ei piirdu kaubandus- ja kestliku arengu peatükkidega, vaid peavad kehtima kaubanduslepingute kõigis valdkondades; arvestades, et dialoogikeskne lähenemisviis ei ole ära hoidnud ühinemisvabaduse tõsiseid rikkumisi mõnede vabakaubanduslepingute puhul;
- Q. arvestades, et eksportkauba tootmise eritsoonide konkreetne olukord on selline, et mõnes riigis tehakse nende puhul kohalike tööõigusaktide järgimisest erand, nendes on keelatud või piiratud ametiühingu tegevus ning õiguskaitse ei ole töötajatele kättesaadav, millega rikutakse selgelt ILO standardeid;

- R. arvestades, et vähene eetiline käitumine ettevõtluses on samuti tingitud hea valitsemistava puudumisest ja sellest, et erapooletud avaliku sektori asutused on võimetud tegutsema kodanike üldistes huvides või asjaomaseid asutusi lihtsalt ei ole; arvestades, et korrupsioon, ülemaailmsete väärtusahelate läbipaistmatus ning tööõiguse ja maksustamise erandid ekspordikauba tootmise eritsoonides võivad avaldada negatiivset mõju inimõigustele, kahjustades eelkõige inimväärset tööd ja ametiühinguid;
- S. arvestades, et ILO andmetel teeb maailmas sunniviisilist tööd 21 miljonit inimest, kellest paljusid kasutatakse ära ülemaailmsetes väärtusahelates; arvestades, et sunniviisiline töö tekitab erasektoris igal aastal 150 miljardit dollarit ebaseaduslikku kasumit;
- T. arvestades, et ILO on oma ülemaailmsete volituste, eksperditeadmiste ja kogemustega sobiv asutus juhtima koostöös oma liikmetega globaalset tegevust inimväärse töö tagamiseks ülemaailmsetes tarneahelates; arvestades, et ILO komitee ülemaailmsetes tarneahelates inimväärse töö tagamiseks on nõudnud, et hinnataks puudusi, mis põhjustavad puudujääke inimväärse töö tagamisel ülemaailmsetes tarneahelates, ning arutelu nende algatuste ja standardite teemal, mis on vajalikud inimväärse töö edendamiseks ja inimväärse töö tagamise puudujääkide vähendamise soodustamiseks ülemaailmsetes tarneahelates;
- U. arvestades, et maailmakaubanduse ja eelkõige ülemaailmsete väärtusahelatega seoses on vaja mitmepoolset, globaalset ja terviklikku lähenemisviisi juriidilise isiku vastutusele inimõiguste rikkumiste ja keskkonnasäästlikkuse eest; arvestades, et seetõttu on oluline, et EL jätkaks asjaomaste arutelude juhtimist kogu maailmas; arvestades, et EL on asunud juhtpositsioonile investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamise mehhanismi reformimisel, eelkõige mitmepoolse kohtusüsteemi arendamise kaudu; arvestades, et samaväärset edu on oodata muudes määrava tähtsusega murettekitavates valdkondades, nagu investorite kohustuste täitmise tagamine inimõiguste valdkonnas;
- V. arvestades, et ülemaailmsete väärtusahelate puhul toimub tootmine eri jurisdiktsioonides, milles inimõiguste kaitse ning sotsiaal-, töö- ja keskkonnaõiguse jõustamise tase on erinev; arvestades, et rahvusvaheliste äriühingutega seotud inimõiguste rikkumiste ohvritel võib olla mitmeid takistusi õiguskaitsevahenditele juurdepääsemisel;
- W. arvestades, et ELi toimimise lepingu artiklis 8 on kindlalt sätestatud soolise võrdõiguslikkuse nõue kõikides ELi poliitikavaldkondades; arvestades, et struktuurse soolise ebavõrdsuse tõttu mõjutavad kaubandus- ja investeerimislepingud tavaliselt naisi ja mehi erinevalt; arvestades, et ülemaailmsete väärtusahelate analüüsimisel jäetakse soolise võrdõiguslikkuse aspekt sageli tähelepanuta; arvestades, et ILO andmetel tegi maailmas 2012. aastal sunniviisilist tööd 21 miljonit inimest (neist 55 % naised ja tüdrukud) ja 90 % juhtudest olid nende ära kasutajaks erasektori ettevõtted või üksikisikud;
- X. arvestades, et teatavates ülemaailmsete tarneahelate rõivatööstuse, aianduse, mobiiltelefonitootmise ja turismi segmentides moodustavad naised töötajate enamiku, kuid meestest sagedamini kalduvad nad töötama madalapalgalistel töökohtadel või madala prestiižiga tööhõivevormides, mis põhjustab soolist segregatsiooni kutse- ja

tegevusalade kaupa, soolist palgalõhet ja erinevusi töötingimustes ning soopõhiseid piiranguid juurdepääsul tootmisressurssidele, taristule ja teenustele;

- Y. arvestades, et ELi lepingu artikli 3 lõike 3 kohaselt kaitseb liit lapse õigusi; arvestades, et kõik liikmesriigid ratifitseerisid ÜRO lapse õiguste konventsiooni;
- Z. arvestades, et teenustel on suurem roll ülemaailmsetes väärtusahelates, eelkõige tootmise puhul; arvestades, et teenuste suuremal integreerimisel ülemaailmsetesse väärtusahelatesse on vaja lepinguid, mis toetavad digitaalmajandust, sh andmete vaba liikumist;
- AA. arvestades, et ülemaailmsete väärtusahelate areng aitab veelgi kaasa teenuste integreerimisele kaupade tootmisel; arvestades, et märkimisväärne osa imporditud kaupade väärtusest on lisatud importivate riikide teenuste kaudu;
- AB. arvestades, et ELi liikmesriigid on maailma suurimad finantsteenuste eksportijad ning asjaomane sektor on ELi kaubanduspoliitikas strateegilise tähtsusega; arvestades, et finantsteenuseid käsitlevate sätete lisamine ELi välislepingutesse, sh vabakaubanduslepingutesse on tekitanud teatavat õigustatud muret nende võimaliku negatiivse mõju pärast rahapesu, maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise seisukohast, ning rõhutab lisaks, et on oluline kaaluda vahendite kasutamist nende käsitlemiseks; arvestades, et kaubandus- ja investeerimislepingud pakuvad head võimalust suurendada koostööd võitluses korruptsiooni, rahapesu, maksupettuse, maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise vastu;
- AC. arvestades, et läbipaistev ja teavitav märgistamine võib olla kasulik vahend, mis võimaldab ELi tarbijatel teha teadlikumaid ja asjakohasemaid valikuid; arvestades, et lisaks toote hinnale ja päritolule tuleks ELi tarbijatele kättesaadavaks teha ka sotsiaalsed ja keskkonnakriteeriumid; arvestades, et asjaomased kriteeriumid saab tehniliselt välja töötada kooskõlas WTO tehniliste kaubandustõkete lepinguga, milles on sätestatud tootmisprotsessi tingimused toote müügi võimaldamiseks;
- AD. arvestades, et nii riigid kui ka ettevõtted peaksid kinni pidama tootmisahelas inimõiguste täielikust järgimisest ja toiduohutuse standardite täiel määral täitmisest Euroopa turule vabasse ringlusse lubatud kaupade puhul; arvestades, et vastutuskooamat ei peaks kandma vaid tarbijad, kelle valikut piiravad nii individuaalsed vahendid (majandus, aeg, teadmised) kui ka välised elemendid (teave, pakkumised);
- AE. arvestades, et päritolureeglid on muutunud üha tähtsamaks seoses ülemaailmsete väärtusahelatega, mille puhul tootmine toimub tavaliselt mitmes riigis; arvestades, et leebed päritolureeglid võivad tekitada täiendavaid takistusi täieliku läbipaistvuse ja vastutuse kehtestamisel tarneahelates;
- AF. arvestades, et nii Euroopa kui ka välisriikide paremad, ühtlustatud ja tõhusamad tolliprotseduurid aitavad hõlbustada kaubandust, täita kaubanduse lihtsustamisega seotud nõudeid ning takistada järeletehtud, ebaseaduslike, dumpinguhinnaga ja võltsitud kaupade ühtsele turule jõudmist, mis õõnestab ELi majanduskasvu ja seab ELi tarbijad tõsiselt halba olukorda; arvestades, et parem juurdepääs ELi siseneva impordi tolliandmetele suurendaks läbipaistvust ja vastutust ülemaailmsetes väärtusahelates;

- AG. arvestades, et maailmas, mida iseloomustavad fragmenteeritud tootmisvõrgustikud, on ekspordi ja impordi vaheline piir hägune, kuna imporditud sisendid moodustavad ühtlasi märkimisväärse osa ekspordist, ning tariifid kumuleeruvad iga kord, kui vahesisenditega kaubeldakse piiriülevalt; arvestades, et sellega seoses on tõhusad tolli- ja piiriprotseduurid eriti tähtsad;
- AH. arvestades, et kaubandusstiimulid GSP ja GSP+ tagavad arengumaadele parema juurdepääsu turule, kui nad austavad töö-, keskkonna- ja sotsiaalstandardeid;
- AI. arvestades, et GSP+ on keskse tähtsusega ELi kaubanduspoliitika vahend, mis annab parema juurdepääsu turule ja millega kaasneb range järelevalvemehhanism, et edendada inimõigusi ja tööõigusi, keskkonnakaitset ja head valitsemistava haavatavates arengumaades;
- AJ. arvestades, et intellektuaalomandiõiguste kaitse ja jõustamine võib soodustada tõhusat täiendavat integreerimist ülemaailmsetesse väärtusahelatesse;

ELi positsioon ülemaailmsetes väärtusahelates

1. rõhutab, et kaubandus- ja investeerimispoliitika eesmärk peaks olema hoogustada, luua Euroopa ettevõtjatele võrdsed võimalused, soodustada Euroopa konkurentsivõimet ja hõlbustada ühtlustamist kõrgemate standardite suunas; kutsub komisjoni üles tagama ELi keskkonna-, rahvatervise-, kaubandus-, investeerimis- ja tööstuspoliitika sidususe ning edendama Euroopa taasindustrialiseerimise strateegiat ja üleminekut vähese CO₂-heitega majandusele;
2. on seisukohal, et ELi täiendav integreerimine ülemaailmsetesse väärtusahelatesse ei tohi kahjustada Euroopa sotsiaalset ja regulatiivset mudelit ning jätkusuutliku majanduskasvu edendamist;
3. kutsub komisjoni üles toetama nii ELi jätkusuutlikkuse kava kui ka Euroopa arengukonsensuse raames teadlikkust olemasolevatest õiglase kaubanduse kavade ja nende kasutuselevõtmist, nagu on märgitud strateegias „Kaubandus kõigile“;
4. kordab oma nõudmist, et komisjon ja liikmesriigid võtaksid vastu tõhustatud kaubanduse kaitsemeetmed, et võidelda ebaausate kaubandustavade vastu, võttes arvesse sotsiaalset ja keskkonnavalast dumpingut;
5. palub komisjonil hinnata, milline on ELi ja kolmandate riikide poolse kaubanduse kaitsemeetmete kasutamise mõju ELi ettevõtete tõhusale integreerimisele ülemaailmsetesse väärtusahelatesse;
6. rõhutab, et vaja on ühtlustatud eeskirju ning tõhustatud koordineerimist ja järelevalvet ELi tasandil seoses imporditollimaksude kohaldamisega liikmesriikides (sh kokkuleppelised, dumpinguvastased ja tasakaalustavad tollimaksud) igat liiki kaupade puhul, eeskätt kui tegemist on vale päritoludeklaratsiooniga (nii soodus- kui ka mittesooduskorra puhul) ning kaupade väärtuse alahindamise ja vale kirjeldusega;

Ülemaailmsed väärtusahelad ja mitmepoolsus

7. kutsub komisjoni üles tegema läbipaistvuse suurendamiseks aktiivselt tööd WTOs ning määrama kindlaks ja edendama mitmepoolseid kaubanduseeskirju, sh seoses

ülemaailmsete väärtusahelate jätkusuutliku haldamisega, mis peaks eelkõige hõlmama järgmist:

- kohustuslikud tarneahela hoolsuskohustuse ja läbipaistvuse nõuded, mis tuginevad ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtetele;
 - tervishoiu ja ohutuse miinimumnõuded, tunnustades eelkõige töötajate õigust luua ohutuskomiteesid;
 - sotsiaalkaitse miinimumtase ja ILO tööstandardite järgimine;
 - kollektiivläbirääkimiste õigus;
8. palub komisjonil ja liikmesriikidel jätkata aktiivset osalemist kõigil mitmepoolsetel foorumitel ettevõtluse, ülemaailmsete väärtusahelate, inimõiguste ja tööõiguste, majanduskasvu ja kestliku arengu teemal, edendades samas aluslepingutes sätestatud Euroopa väärtusi ja pidades silmas tungivat vajadust kaitsta VKEde spetsiifilisi omadusi;
 9. tunneb heameelt käimasolevate läbirääkimiste üle rahvusvahelisi korporatsioone ja inimõigusi käsitleva siduva ÜRO lepingu teemal; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles osalema nendes läbirääkimistes konstruktiivselt ning täitma aktiivset rolli ja panustama konkreetsete ettepanekute väljatöötamisse, sh seoses juurdepääsuga õiguskaitsevahenditele, tehes kõik endast oleneva, et saavutada positiivne tulemus ja ergutada kaubanduspartnereid samamoodi osalema; palub komisjonil sellega seoses kaaluda kõikehõlmava kohustusliku hoolsuskohustuse võimalust, sh ülemaailmsel tasandil;
 10. kutsub liikmesriike üles kiirendama ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid rakendavate riiklike tegevuskavade kohaldamist ja suurendama nende tõhusust; rõhutab, et juba heakskiidetud 13 riiklikust tegevuskavast kaheksa pärinevad ELi liikmesriikidest, ning väljendab heameelt asjaolu üle, et ELis koostatakse täiendavat 11 riiklikku tegevuskava; palub komisjonil toetada ja edendada asjaomaste ÜRO juhtpõhimõtete rakendamist;
 11. väljendab heameelt äritegevust ja inimõigusi käsitlevate rahvusvaheliste standardite ning eelkõige ÜRO juhtpõhimõtete ja rahvusvaheliste ettevõtetele mõeldud OECD suuniste omavahelise ühtlustamise üle;
 12. kiidab heaks inimväärse töö ning ILO inimväärse töö tegevuskava nelja samba tervikliku lisamise ÜRO kestliku arengu eesmärkide hulka; palub komisjonil ja liikmesriikidel asjaomaseid standardeid tõhusalt kohaldada ning teha ILO raames tööd selle nimel, et võtta vastu ülemaailmsete väärtusahelate uus inimväärse töö rahvusvaheline tööstandard, mis näeb eelkõige ette, et kõik ettevõtted tegeleksid pidevalt riskijuhtimisega seoses oma tegevuse mõjuga töötajate ja kogukondade inimõigustele ning võtaksid asjakohaseid meetmeid sellise tegevuse ärahoidmiseks ja leevendamiseks ja tagaksid mõjutatud inimestele õiguskaitsevahendid;
 13. toetab kõiki ülemaailmseid korrupsioonivastaseid algatusi, sealhulgas mäetööstuse läbipaistvuse algatust (EITI), Kimberley protsessi, Ida-Aafrika järvede piirkonna rahvusvahelist konverentsi (ICGLR), ÜRO algatuses Global Compact ettevõtetele sätestatud põhimõtteid, OECD suuniseid rahvusvaheliste ettevõtetele ning konflikti-

ja riskipiirkondadest pärit mineraalide vastutustundlike tarneahelaid käsitlevaid OECD hoolsuskohustuse suuniseid; tuleb meelde tootjariikide kohustust eelkõige rakendada ja jõustada asjakohaseid õigusakte, ning seda ka õigusriigi põhimõtte kehtestamise ja korruptsioonivastase võitluse valdkonnas;

14. juhib tähelepanu asjaolule, et selles valdkonnas on lisaks mineraalide ja metallide impordile-ekspordile käitamisõiguste ja tollimaksude läbipaistev kord äärmiselt oluline konfliktivõi kõrge riskiga piirkondade arengu jaoks; rõhutab seetõttu, et on vaja koostada ülevaade olemasolevatest ettevõtja sotsiaalse vastutuse meetmetest, mida rakendavad Euroopa ettevõtted, ning tõhustada teabe ja parimate tavade koordineerimist ja vahetamist, et teha tulemuslikumalt kindlaks head tavad ja aidata kaasa ühise tegevusraamistiku loomisele Euroopa tasandil; palub komisjonil tugevdada ettevõtja sotsiaalse vastutuse ja hoolsuskohustustega seotud algatusi kogu tarneahelas;
15. juhib tähelepanu sellele, et usaldusväärne juurdepääs toorainetele on oluline ülemaailmse konkurentsivõime jaoks;
16. rõhutab, kui oluline on rakendada, jõustada ja üle võtta ülemaailmseid väärtusahelaid käsitlevad kehtivad õigusaktid piirkondlikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil;

Ettevõtja sotsiaalne vastutus

17. rõhutab, et kaubandus- ja inimõigused tugevdavad üksteist ning äriühingud on oluline osa positiivsete ajendite pakkumisel seoses inimõiguste, demokraatia ja vastutustundliku ettevõtluse edendamiseiga;
18. tunneb heameelt erasektori tehtud mitmete paljutõotavate algatuste üle, nagu käitumisjuhendid, märgistamine, enesehindamine ja sotsiaalsed auditid, mis on andnud märkimisväärse panuse hiljutistesse edusammudesse inimõiguste ja töötajate õiguste standardite valdkonnas ülemaailmsete tarneahelate puhul;
19. väljendab suurt seoses muret inimõiguste rikkumise ja keskkonnasaastlikkuse ohustamisega, mis toimub mõnede äriühingute juhtimisotsuste tagajärjel;
20. tunnistab, kui oluline on ettevõtja sotsiaalset vastutust, ülemaailmseid väärtusahelaid ja hoolsuskohustust käsitlevate selgete rahvusvaheliste eeskirjade olemasolu; kiidab heaks regulatiivse ja vabatahtliku tegevuse aruka ühendamise, mis on viimastel aastatel andnud teatavaid positiivseid tulemusi ning on võimaldanud ettevõtetel leida oma dünaamilised ja uuenduslikud meetmed; rõhutab, et kooskõlastamine, teabevahetus ja parimate tavade vahetamine võivad aidata tõhustada era- ja avaliku sektori väärtusahela algatusi ja saavutada positiivseid tulemusi; tuleb siiski meelde, et vabatahtlik ettevõtja sotsiaalne vastutus võib kaasa tuua ka ebaausa konkurentsi nende tarnijate jaoks, kes on otsustanud järgida rahvusvahelisi töö- ja keskkonnastandardeid, ning ei ole iseenesest piisav, et tagada, et ettevõtted järgiksid täielikult rahvusvahelisi standardeid ja kohustusi hoolsuskohustuse põhimõtete rakendamise teel; rõhutab seetõttu, et on vaja koostada ülevaade olemasolevatest ettevõtja sotsiaalse vastutuse meetmetest, mida rakendavad Euroopa ettevõtted, et teha tulemuslikumalt kindlaks head tavad ja aidata kaasa ühise tegevusraamistiku loomisele Euroopa tasandil; on kindlalt veendunud, et EL peaks kiiresti otsima võimalusi, et töötada välja ülemaailmsete väärtusahelate läbipaistvusstrateegiad ja -

eeskirjad, sh võimaluse korral kaaluma koheste meetmete võtmist, et töötada välja siduvad ja jõustatavad eeskirjad, seonduvad õiguskaitsevahendid ja sõltumatud järelevalvemehhanismid, millesse on kaasatud ELi institutsioonid, liikmesriigid ja kodanikuühiskond; rõhutab, et asjaomaste kohustuste puhul tuleks järgida ÜRO juhtpõhimõtetes ja OECD suunistes esitatud nõutavaid samme, mis on seotud inimõigusi kahjustavate ohtude ennetava tuvastamisega, rangete ja tõendatava mõjuga tegevuskavade koostamisega kõnealuste ohtude vältimiseks või leevendamiseks, piisava reageerimisega teadaolevatele rikkumistele ning läbipaistvusega;

21. kutsub komisjoni üles panema sellistele sätetele suuremat rõhku ning edendama valdkondlike OECD suuniste ning ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtete kasutuselevõtmist; rõhutab vajadust kaasata kodanikuühiskond ametlikult rakendamisprotsessi kaubandus- ja kestliku arengu peatükkides kehtestatud struktuuride kaudu; kutsub komisjoni üles toetama rahvusvaheliste standardiorganisatsioonide, nagu Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon, tööd (sh ISO 26000) ja globaalset aruandlusalgatust, et ergutada ettevõtteid esitama aruandeid kestlikkuse ja väärtuse loomise kohta kogu tarneahelas;
22. palub komisjonil tagada, et Euroopa ja rahvusvahelised ettevõtted järgiksid OECD suuniseid rahvusvahelistele ettevõtjatele ning OECD sektoripõhiseid suuniseid, näiteks konfliktipiirkondadest pärit mineraalide vastutustundlikke tarneahelaid käsitlevaid OECD hoolsuskohustuse suuniseid; soovib tugevdada OECD riiklike kontaktpunktide rolli ning nende koostööd inimõigustega tegelevate sõltumatute riiklike ja piirkondlike institutsioonidega, et täiustada ülemaailmsete väärtusahelate juhtimist;
23. kutsub komisjoni üles ajakohastama oma lähenemisviisi ettevõtja sotsiaalsele vastutusele, et tugevdada töö- ja keskkonnastandardeid ning eelkõige nõuda ettevõtja sotsiaalse vastutuse sätete lisamist kaubandus- ja investeerimislepingutesse, mille üle EL peab läbirääkimisi;
24. rõhutab, et kooskõlastamine, teabevahetus ja parimate tavade vahetamine võivad aidata tõhustada era- ja avaliku sektori väärtusahela algatusi;
25. tuletab meelde, et parlament nõudis 2010. aastal, et äriühingud avaldaksid oma ettevõtja sotsiaalse vastutuse aruanded, ning hoolsuskohustuse nõuete kehtestamist kõikidele ettevõtjatele ja ettevõtja sotsiaalse vastutuse mõiste kindlustamist, tuginedes ematervõtjate vaheliste suhete ühtlustatud määratlusele, et määrata kindlaks igäühe juriidiline vastutus; märgib seetõttu rahuloluga, et alates 2017. aastast peavad suurettevõtjad avalikustama muu kui finantsteabe ja mitmekesisust käsitleva teabe vastavalt muud kui finantsaruandlust käsitlevale direktiivile; märgib siiski, et muu kui finantsteabe avalikustamist suurettevõtjate poolt ei ole veel laiendatud kõikidele ülemaailmsetes väärtusahelates tegutsevatele ettevõtjatele;
26. võtab teadmiseks nn rohelise kaardi algatuse, mille mõned riiklikud parlamendid käivitavad pärast seda, kui Prantsusmaa oli vastu võtnud hargmaiste ettevõtjate hoolsuskohustust käsitleva seaduse; kutsub komisjoni üles kaaluma ettepanekuid selliste ettevõtjate hoolsuskohustuse kohta, kes tegutsevad nii ELis kui ka väljaspool, võttes arvesse Prantsusmaa konstitutsioonikohtu otsust Prantsusmaa seaduse ja täpsemalt karistuste proportsionaalsuse kohta;

27. tuletab meelde, et ettevõtja sotsiaalse vastutuse poliitikas tuleb võtta arvesse VKEde spetsiifilisi omadusi ning see peab olema piisavalt paindlik, tagamaks, et neile ei kehtestata ebaproportsionaalset koormust; palub seetõttu komisjonil luua VKEdele spetsiaalne tugiteenus, pöörates erilist tähelepanu väikestele ja mikroettevõtjatele, ning toetada neid kohandatud suutlikkuse suurendamise programmidega;
28. toonitab, et ülemaailmsed väärtusahelad ei lõpe toote jõudmisel tarbijani, vaid hõlmavad jäätmeid ja nende käitlemisviisi; nõuab tungivalt, et võetaks arvesse toodete kogu olelusringi ja laiendataks ülemaailmsete väärtusahelate käsitlust, et see hõlmaks sätteid jäätmete kõrvaldamise kohta inimesi või keskkonda kahjustamata; kutsub ELi üles edendama rahvusvahelist koostööd ja õigusaktide sidusust kasutuselt kõrvaldatud toodete ja materjalide valdkonnas ning aitama partnerriikidel tugevdada riiklikke õigusnorme ja jõustamissuutlikkust; kutsub ELi üles tagama, et toodete olelusringi asjaomasele aspektile kohaldataks jälgitavust;
29. nõuab tungivalt, et komisjon võtaks kiiresti meetmeid seoses üksikasjalike ettepanekutega, mis on esitatud parlamendi 25. oktoobri 2016. aasta resolutsioonis juriidilise isiku vastutuse kohta inimõiguste raskete rikkumiste puhul kolmandates riikides;

Erasektori algatuste tähtsuse suurendamine

30. juhib tähelepanu erasektori kaasamise tulemustele; rõhutab, et erasektori ettevõtted peavad järgima jätkusuutlikkuse strateegiaid, mitte üksnes selleks, et vältida oma maine kahjustamist, vaid ka seetõttu, et see pakub uusi neile võimalusi ja vähendab nende sõltuvust nappidest ressurssidest;
31. rõhutab, kui oluline on tarbijate roll (ja negatiivse reklaami mõju); tuletab meelde, et ükski tarbija ei taha jätkata selliste toodete ostmist, mida valmistavad lapsed või naised ja mehed, keda ära kasutatakse, või tooteid, mis on põhjustanud suurt keskkonnakahju;
32. kutsub komisjoni üles leidma uusi viise, kuidas toetada erasektori jõupingutusi, et muuta ülemaailmsed väärtusahelad säästvamaks ja töötada välja kaasavad ärimudelid ning nendega seotud erasektori mitmeid sidusrühmi hõlmavad partnerlused;
33. rõhutab, et vaja on era- ja avaliku sektori rahaliste vahendite arukat kombinatsiooni, et edendada säästvaid ülemaailmseid väärtusahelaid; on veendunud, et see peaks tuginema olemasolevatele struktuuridele ja programmidele, mis on osutunud edukaks vastutustundliku ettevõtluse edendamisel;
34. tunneb heameelt erasektori tehtud mitmete paljutöötavate algatuste üle, nagu käitumisjuhendid, märgistamine, enesehindamine ja sotsiaalsed auditid, ning tunnustab ÜRO algatust Global Compact, ISO standardit 26000 sotsiaalse vastutuse kohta, ILO kolmepoolset deklaratsiooni rahvusvaheliste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete kohta ja OECD suuniseid rahvusvahelistele ettevõtjatele vahenditena, mis võivad aidata suurendada vastutustundlikkust ettevõtete äritegevuses; kutsub nii Euroopa kui ka muid ettevõtteid üles kohaldama inimõigusi järgivaid hoolsuskohustusi ning lõimima selle tulemusi oma sisepoliitikasse ja -menetlustesse koos vahendite ja volituste asjakohase jaotuse ning nõuetekohase rakendamisega; rõhutab, et see nõuab piisavate vahendite eraldamist; rõhutab, et kolmandates riikides

inimõiguste rikkumiste vältimiseks võetud meetmetega seotud läbipaistvus ja teabevahetus on üliolulised, et võimaldada nõuetekohast demokraatlikku järelevalvet ning et tarbijad saaksid teha faktidel põhinevaid valikuid;

ELi vabakaubanduslepingud ja ülemaailmsed väärtusahelad

35. kiidab heaks Euroopa Liidu uue kaubandus- ja investeerimisstrateegia „Kaubandus kõigile“; palub komisjonil oma kaubandus- ja investeerimispoliitikas ning vabakaubanduslepingutes käsitleda ülemaailmsete väärtusahelate tekkega seotud probleeme, võttes arvesse järgmisi meetmeid:
- a) kaubanduse kestlikkusele avalduva mõju eelhindamiste tugevdamine, lisades hindamisnõuded inimõiguste ja soolise aspekti kohta, ning kaubanduse kestlikkusele avalduva mõju järelhindamiste, mis hõlmavad kodanikuühiskonna panust, kohustuslikuks ja avalikult kättesaadavaks muutmine;
 - b) vabakaubanduslepingute kaubandus- ja kestliku arengu peatükke käsitlevate parlamendi 2010. ja 2016. aasta soovitude täielik rakendamine, mis peaks hõlmama terviklikke, jõustatavaid ja suurte eesmärkidega kaubandus- ja kestliku arengu peatükke ning järgmiste aspektide arvestamist:
 - i) iga osalise kohustus ratifitseerida kaheksa põhilist ja neli prioriteetset ILO konventsiooni ning rahvusvahelised mitmepoolsed keskkonnalepingud ning neid rakendada;
 - ii) inimõiguste klauslite ning kaubandus- ja kestliku arengu peatükkide käsitlemine üldiste vaidluste lahendamise mehhanismide raames võrdsel alusel lepingu teiste osadega;
 - iii) sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna puhul edasikaebamise ja õiguskaitse taotlemise võimalus kaebuste esitamise menetluse raames;
 - iv) tõhusad hoiatusmeetmed, k.a rahaliste parandusmeetmete vormis, kaubandus- ja kestliku arengu peatüki sätete oluliste ja tõendatud rikkumiste korral;
 - c) jõustatavate korruptsioonivastaste ja rikkumisest teatajate kaitset käsitlevate sätete lisamine ELi pädevuse raames kõigisse tulevastesse vabakaubanduslepingutesse ja investeerimislepingutesse; sellega seoses rõhutab, et kaubandus- ja investeerimislepingute osalised peaksid võtma meetmeid, et edendada erasektori, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja sisenõuanderühmade aktiivset osalemist korruptsiooni vastu võitlemise programmide ja klauslite rakendamisel rahvusvaheliste kaubandus- ja investeerimislepingute puhul;
 - d) kõigisse ELi vabakaubanduslepingutesse sotsiaal-, keskkonna- ja ohutusstandardite miinimumtaseme kehtestamist käsitlevate peatamisklauslite lisamine, sh loomade tervise ja heaolu kohta, takistades seega lepinguosalistel sotsiaal-, keskkonna- ja ohutusnormide alandamist, et edendada eksporti ja meelitada ligi investeeringuid;
 - e) vabakaubanduslepingutesse sätete lisamine maksustamise läbipaistvuse (sh

OECD kesksete läbipaistvusstandardite) ja koostöö tõhustamise kohta võitluses rahapesu, maksupettuse, maksudest kõrvalehoidumise ja maksustamise vältimise vastu, kusjuures see peab nõuetekohaselt kajastuma finantsteenustele turu avamise nõuetes;

- f) kõigi eespool nimetatud sätete täiendamine arengumaade jaoks mõeldud toetusmeetmetega ning nende rakendamise hoolikas jälgimine, sh riikide parlamentide ja sidusrühmade (k.a kodanikuühiskond) panuse abil;
 - g) kahepoolsetl kokkulepitud prioriteetide seoste suurendamine vabakaubanduslepingute kaubandus- ja kestliku arengu peatükkide rakendamiseks ning ELi arengukoostöö programmide raames antava toetuse rahastamine;
36. tuletab meelde ühest küljest VKEde võimalikku keskset tähtsust ülemaailmsetes väärtusahelates ja teisest küljest VKEde ülemaailmsetesse väärtusahelatesse suurema integreerimise eeliseid; kutsub komisjoni üles lisama VKEsid käsitlevad peatükid kõigisse tulevastes kaubanduslepingutesse; kutsub sellega seoses lisaks komisjoni üles hindama olemasolevaid toetusstruktuure nende VKEde jaoks, kes soovivad pääseda juurde ülemaailmsetele väärtusahelatele, ning vaatama läbi ja vajaduse korral ajakohastama 2011. aasta strateegiat „Väike ettevõtte, suured ideed“, et täiendavalt hõlbustada VKEde osalemist ülemaailmsetes väärtusahelates;
37. rõhutab, et ülemaailmsed väärtusahelad hõlmavad sageli tootmist ja teenuseid ekspordikauba tootmise eritsoonides, kus töö- ja keskkonnastandardid erinevad ülejäänud riigist ning on sageli piiratud; kutsub komisjoni üles tagama, et vabakaubanduslepingutes sätestatud sotsiaal- ja keskkonnastandardeid kohaldatakse kaubanduspartnerite territooriumil tervikuna, kaasa arvatud ekspordikauba tootmise eritsoonides;

Märgistamise, jälgitavus ja tolliandmed

38. kutsub ELi üles tegema tööd asjakohaste ja tõhusate lahenduste väljatöötamise nimel, et võtta kogu tootmisahelas kasutusele läbipaistev ja toimiv kohustuslik n-ö sotsiaalse ja keskkonnaalase jälgitavuse märgistamissüsteem kooskõlas WTO tehniliste kaubandustõkete lepinguga, edendades samal ajal sarnaseid meetmeid rahvusvahelisel tasandil;
39. kutsub komisjoni üles kaaluma märgistamise eeskirju käsitlevate õigusaktide kehtestamist seoses ELi turule sisenevate toodete päritoluga või esitama ettepanekut selliste eeskirjade kohta, millega tagatakse tõhus jälgitavus;
40. kutsub komisjoni üles ja ergutab liikmesriike otsima viise, kuidas võimaldada avaliku huviga osalistel pääseda asjakohase põhjenduse ja avaliku huviga seotud põhjustel esitatud taotluse alusel juurde ELi imporditud toodete või kaupadega kauplevatelt osalistelt kogutud tolliandmetele;

Kohtualluvus ja juurdepääs õiguskaitsevahenditele

41. kinnitab veel kord tungivat vajadust tegeleda tõhusalt rahvusvaheliste korporatsioonide poolt toime pandud inimõiguste rikkumistega, kui need esinevad, ning lahendada ettevõtete eksterritoriaalsest mõõtmest tulenevad õiguslikud

probleemid, kehtestades eelkõige ühise õigusliku vastutuse kogu tarneahela ulatuses; kutsub liikmesriike üles võtma asjakohaseid meetmeid, et võidelda nende finants- ja menetluslike takistuste vastu, millega ohvrid tsiviilkohtumenetluses kokku puutuvad;

42. kordab oma üleskutset komisjonile kaaluda Brüsseli I määruse kohaste kohtualluvuse eeskirjade laiendamist kolmandate riikide kostjatele kohtuasjades, mis on algatatud selliste ettevõtete vastu, kellel on selge seos ühe liikmesriigiga või kelle jaoks EL on oluline sihtturg, ning palub komisjonil asjakohasel juhul kiiresti esitada ettepaneku parlamendile ja nõukogule;
43. tuletab meelde, et äriühingud peaksid looma operatiivtasandil kaebuste esitamise mehhanismid selliste töötajate jaoks, keda nende tegevus mõjutab, sealhulgas eksportkauba tootmise eritsoonides; kordab oma nõudmist ELile ja liikmesriikidele võtta asjakohaseid meetmeid, et kõrvaldada õiguslikud, menetluslikud ja institutsioonilised takistused seoses juurdepääsuga tõhusatele õiguskaitsevahenditele;

Sooline võrdõiguslikkus ja laste õigused

44. tuletab meelde, et ELi toimimise lepingu artikli 8 kohaselt on soolise võrdõiguslikkuse nõue kindlalt sätestatud kõikides ELi poliitikavaldkondades; peab taunimisväärseks asjaolu, et soolist aspekti ei ole märgitud strateegias „Kaubandus kõigile“, ning kutsub komisjoni üles võtma soolise aspekti ja naiste mõjuvõimu suurendamise küsimust arvesse strateegia vahekokkuvõtte tegemisel; kutsub komisjoni üles tagama, et kaubandus- ja investeerimispoliitika, kaubandusabistrateegia ning kõik tulevased vabakaubanduslepingud ja mõjuhinnangud sisaldavad ja arvestavad soolist aspekti; kutsub komisjoni üles jätkama arutelusid ja läbirääkimisi WTO raames, et võtta soolist aspekti arvesse WTO kaubandus- ja investeerimispoliitikas; kutsub komisjoni üles koguma sooliselt eristatud andmeid seoses ülemaailmsete väärtusahelatega, eriti põllumajandussektoris, pidades silmas naiste mõjuvõimu suurendamist palgaküsimustest laiemalt, tegureid, mis põhjustavad naiste vastu suunatud vägivalda, ja selliseid sotsiaalseid tegureid nagu vanemapuhkus ja tervishoid, eesmärgiga töötada välja õiguslikud vormid ülemaailmsete väärtusahelate negatiivse kõrvalmõju ületamiseks; tunneb heameelt asjaolu üle, et soolist võrdõiguslikkust käsitletakse läbirääkimistel ELi ja Tšiili vahelise lepingu ajakohastamise teemal ning seda küsimust käsitletakse ka tulevases ajakohastatud lepingus;
45. nõuab, et põhjalikult analüüsitaks ülemaailmsete väärtusahelate raames esinevaid erinevusi ja ebavõrdsust seoses järgmisega: i) ajakasutuse soolised erinevused, mis tulenevad peamiselt naiste esmasest vastutusest reproduktiivküsimustes; ii) soolised erinevused juurdepääsul tootmissisenditele ja -ressurssidele, eelkõige maa, laenu, koolitus ja võrgustikud; ning iii) soolised erinevused, mis tulenevad tõrgetest ja diskrimineerimisest turgude ja institutsioonide tasandil;
46. rõhutab, et kõige rohkem kannatavad pahatihti naised ning et naiste tööjõuga kaubitsemisega kaasneb sageli naistega kaubitsemine seksuaalsel eesmärgil ja naiste tapmine;
47. teeb ettepaneku töötada rahvusvahelise kaubanduse ning ülemaailmsete väärtusahelatega seotud ELi kaubanduspoliitika tasandil välja spetsiaalne strateegia, et ametlikult kaitsta naiste tapmisest, tööjõuga kaubitsemisest ja seksuaalsel eesmärgil inimkaubitsemisest teatanud üksikisikuid, samuti selliste tavade ohvreid; rõhutab, et

niisuguseid teatajaid tuleks rahvusvahelises ja ELi kaubanduses tunnustada ja kaitsta samal moel nagu rikkumisest teatajaid;

48. tuletab meelde, et üha rohkem naisi käib tööl, kuid nad on endiselt üleesindatud madalat kvalifikatsiooni nõudvatel ja madala palgaga töökohtadel, neil puudub juurdepääs sotsiaalkaitse meetmetele, sh raseduse ja sünnituse korral pakutavale kaitsele, ning nad langevad liiga sageli diskrimineerimise ja seksuaalse ahistamise ohvriks;
49. kutsub komisjoni ja liikmesriike ning piirkondlikke ja kohalikke ametiasutusi üles edendama säästvaid riigihankeid, kohaldades tarnijate ja nende rahvusvaheliste tarneahelate suhtes konkreetseid inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse järgimise ja läbipaistvuse nõudeid, seda eelkõige soolise võrdõiguslikkuse ja Euroopa konkurentsieeskirjade edendamisel;
50. rõhutab, kui oluline on, et riigid, kes veel ei ole ratifitseerinud ILO konventsiooni nr 182 lapsele sobimatu töö kohta ning konventsiooni nr 138 töölevõetava isiku vanuse alammäära kohta, teeksid seda; tuletab meelde, et EL on pühendunud lapsele sobimatu töö kaotamisele kogu maailmas kooskõlas oma väärtustega, mille hulka kuuluvad lapstööjõu kasutamise keelustamine ELi välistegevuses, nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 21; kordab oma nõudmist ühtlustada ja parandada impordi ja tarneahelate kontrole, et ELi turule siseneksid ainult tooted, mille valmistamiseks ei ole kasutatud sunniviisilist tööd, lapstööjõudu ega tänapäevast orjust; kinnitab oma toetust olemasolevatele algatustele, millega toetatakse VKEsid ja väikeste põllumajandustootjate organisatsioone, et suureneks nende väärtuse osakaal ülemaailmsetes väärtusahelates, näiteks õiglases kaubanduses; rõhutab, kui oluline on lisada võitlus sunniviisilise töö ja lapstööjõu kasutamise vastu kõigisse ELi vabakaubanduslepingutesse kestlikku arengut käsitlevate peatükkide kaudu, millega tagatakse, et kaubanduspartnerid jagavad seda eesmärki; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kõnealust ettepanekut jõuliselt kaitsma kõikidel rahvusvahelistel foorumitel, sh ILO, OECD, ÜRO ja WTO raames, et teha edusamme võitluses sunniviisilise töö ja lapstööjõu kasutamise vastu; rõhutab sellega seoses, et eesmärki tagada tooted, mille valmistamiseks ei ole kasutatud lapstööjõudu, on võimalik saavutada üksnes juhul, kui see on tihedalt seotud lapse pereliikmetele äraelamist võimaldava töötasu kindlustamisega;

Arengumaad

51. rõhutab, et ülemaailmsed väärtusahelad pakuvad arengumaade ettevõtetele ja eelkõige VKEdele olulist võimalust arendada välja sidemed maailmamajandusega; rõhutab, et konkreetne poliitika ja kaasnevad meetmed on keskse tähtsusega, et seda saavutada ja laiendada võimalikud eelised kõikidele töötajatele meie kaubanduspartneriteks olevates riikides, ning eelkõige poliitika, mille eesmärk on muuta haldusmenetlused tõhusamaks või aidata asjaomastel ettevõtetel suurendada lisaväärtust ja laiendada oma osalemist ülemaailmsetes väärtusahelates, parandades samal ajal oma sotsiaal- ja keskkonnastandardeid; juhib tähelepanu asjaolule, et GSP ja GSP + läbivaatamine peaks hõlmama siduvaid eeskirju, mis käsitlevad inimõigusi ja tööõigusi ja keskkonnakaitset; märgib, et paljudel arengumaadel on piiratud suutlikkus ja vahendid, et tõhusalt tagada sotsiaal- ja keskkonnalaste standardite ja õigusnormide järgimine; kutsub ELi üles tõhustama suutlikkuse suurendamist ning andma võimaluse ja vajaduse korral partnerriikidest arengumaade valitsustele tehnilist abi;

52. tuletab meelde aastani 2030 kestvat kestliku arengu tegevuskava ja selle lähenemisviise säästvate tootmisele, säästvate tarbimisele ja inimväärsele tööle ning palub komisjonil avaldada oma aruandes läbipaistval viisil viited kõigile asjaomastele kestliku arengu eesmärkidele; kordab oma üleskutset komisjonile ja liikmesriikidele kasutada kaubandust, et edendada kestlikku arengut ja head valitsemistava kooskõlas poliitikavaldkondade arengusiduse põhimõtetega; rõhutab, et arengumaadega sõlmitud ELi kaubandus- ja investeerimislepingud peaksid olema kooskõlas kestliku arengu eesmärkidega; kinnitab, et arengumaadel on õigus investeringuid selliselt reguleerida, et tagada kõigile investoritele, sh välisinvestoritele ülesanded ja kohustused inimõiguste kaitse, töö- ja keskkonnastandardite järgimise valdkonnas;
53. väljendab heameelt kaubanduse lihtsustamise lepingu jõustumise üle, kuna selle nõuetekohane rakendamine aitab lihtsustada ja ajakohastada tolliprotseduure, võimaldades arengumaadel, millel on üldjuhul suuremad piiritõkked, integreeruda hõlpsamini ülemaailmsesse kaubandussüsteemi;
54. kutsub komisjoni üles toetama VKEde tõhusat osalemist ülemaailmsetes väärtusahelates, toetades arengumaades VKEde ja väikeste põllumajandustootjate rühmade kokku viimist ja partnerlusi, mille eesmärk on kindlustada tootjate suurem väärtuse osakaal, tagades samal ajal kõrgetasemelise sotsiaal-, keskkonna- ja inimõiguste kaitse, nagu õiglase kaubanduse puhul;
55. palub komisjonil tagada, et üldiste tariifsete soodustuste kava alusel ette nähtud ühepoolsete kaubandussoodustustega seotud inimõiguste alaseid tingimusi täidetakse ja jälgitakse tõhusalt ning et menetlused, mis on ette nähtud nende tingimuste võimaliku täitmata jätmise juhuks, viiakse ellu täielikus kooskõlas GSP määrusega;
56. ootab, et GSP määruse vahekokkuvõtte tegemisel täpsustatakse määratlusi ja esitatakse põhjalik hinnang praeguse kava kohta; on arvamusel, et kaubanduspoliitika abil tuleb ergutada ELi kaubanduspartnereid võtma vastu kõrgemaid sotsiaal-, töö- ja keskkonnastandardeid, mida võib olla võimalik saavutada selliste stiimulite abil nagu täiendavad tariifsed soodustused säästval viisil toodetud toodetele; on veendunud, et see eesmärk nõuab GSP määruse läbivaatamist, ja teeb sellega seoses ettepaneku lisada määruse kohaldamisalasse ettevõtja sotsiaalse vastutuse tingimused, et tagada rahvusvaheliste korporatsioonide poolne siseriiklike ja rahvusvaheliste õiguslike kohustuste täitmine inimõiguste ning töö- ja keskkonnastandardite valdkonnas; nõuab, et erilist tähelepanu pöörataks tööõiguste ja ametiühingute õiguste olukorrale ekspordikauba tootmise eritsoonides, ning nõuab tungivalt, et komisjon tegeleks selle küsimusega üldiste tariifsete soodustuste kava läbivaatamisel, tehes tihedat koostööd ILOga;
57. kutsub komisjoni üles tagama, et kõik ELi rahastatud arenguprojektid, sealhulgas segarahastamise projektid, oleksid mitte üksnes täielikult kooskõlas rahvusvaheliselt kokku lepitud arengutõhususe põhimõtetega, vaid järgiksid ka täielikult vabatahtliku, eelneva ja teadliku nõusoleku põhimõtet, nagu on sätestatud ILO konventsioonis nr 169;

Päritolureeglid

58. märgib, et lihtsustatud, tõhusad ja soodustavad päritolureeglid on ülemaailmsete väärtusahelatega seoses keskse tähtsusega; tunnistab, et päritolureeglite jäikus ja

keerukus võib kahjustada kaubandusstruktuuride tõhusust;

59. kutsub komisjoni üles kasutama vabakaubanduslepingutes võimalikult suures ulatuses sooduspäritolureeglitenä mitmepoolseid päritolureegleid; palub komisjonil konkreetsete sooduspäritolureeglite väljatöötamisel vabakaubanduslepingute puhul vähendada lisaväärtuse nõudeid ning võimaldada muuta tariifistiku alamrubriiki ja kasutada nn ühekordset töötlemist päritolureeglina;
60. palub komisjonil eelkõige juhul, kui peetakse läbirääkimisi vabakaubanduslepingute üle riikidega, kes praegu saavad kasu üldiste tariifsete soodustuste kavast ja „Kõik peale relvade“ kaubandusrežiimi soodustustest, tagada, et päritolureeglite väljatöötamine ei häiriks majandusprotsesse;
61. on seisukohal, et suuremat kumulatsiooni vabakaubanduslepingutes ei tohiks käsitada varjatud liberaliseerimise vahendina, vaid pigem kui vahendit, mis võimaldab riikidel spetsialiseeruda majandustegevusele suhtelise eelise loogika kohaselt;

Intellektuaalomandi õigused ja andmevood

62. kiidab heaks komisjoni võetud kohustuse kaitsta kõiki intellektuaalomandi õiguste vorme, sh patente, kaubamärke, autoriõigusi, disainilahendusi, geograafilisi tähiseid, päritolumärgiseid ja ravimeid, tagades samas juurdepääsu taskukohastele ravimitele, nii WTO tasandil kui ka vabakaubanduslepingute kaudu; kutsub komisjoni üles võtma täiendavaid meetmeid geograafilise tähise kaitse võimalikuks laiendamiseks mittepõllumajanduslikele toodetele, nagu seda on juba tehtud mitmetes kolmandates riikides eri õigussüsteemide raames; nõuab avatud ja kaasavat protsessi koostöö parandamiseks kolmandatest riikidest partneritega, et võidelda pettuse ja võltsitud kaupadega, millega kasutatakse ära usaldust kaubamärkide ja marginimede vastu;
63. tunnistab, et digitaalne innovatsioon ja andmevood on teenustemajanduse tähtis edasiviiv jõud ning on oluline osa traditsiooniliste tootmisettevõtete ülemaailmsest väärtusahelast, ning seetõttu tuleks sundlokaliseerimisnõudeid piirata nii palju kui võimalik nii Euroopas kui ka väljaspool, võimaldades kehtestada vajalikke erandeid, mis põhinevad avalikku huvi pakkuvatel õigustatud eesmärkidel, nagu tarbija- ja põhiõiguste kaitse; tuletab meelde, et andmevoogude kaitse ja õigus eraelu puutumatusse ei ole mitte kaubandustõkked, vaid põhiõigused, mis on sätestatud ELi lepingu artiklis 39 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklites 7 ja 8 ning inimõiguste ülddeklaratsiooni artiklis 12;

o
o o

64. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Euroopa välisteenistusele, Maailma Kaubandusorganisatsioonile ning ÜRO Kaubandus- ja Arengukonverentsile.